

Інформаційний бюлетень

Березень – Червень · 2019

Проект Ради Європи

«СПРИЯННЯ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ»

Інформаційний бюлетень · Березень – Червень · 2019

ХТО МИ?

Ми – проект Ради Європи, який допомагає створити умови для зміцнення громадської участі та ширшого залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому та національному рівнях відповідно до стандартів Ради Європи та кращих міжнародних практик.

З КИМ МИ ПРАЦЮВАЛИ?

- Держслужбовцями КМДА, фахівцями та фахівчинями КП КМР "Центр публічної комунікації та інформації";
- НУО та жителями київської громади;
- представниками органів місцевого самоврядування та громадськості в Житомирі та Дрогобичі;
- Громадською спілкою "Київська громадська платформа";
- представниками національних меншин – ромських НУО в Донецькій області.

НАШІ ЦІЛІ:

- вдосконалити законодавство для ефективної громадської участі та розвитку громадянського суспільства;
- покращити механізми впливу громадян та НУО на прийняття рішень;
- налагодити комунікацію між НУО, громадянами та місцевою владою;
- зміцнити спроможність НУО з адвокації змін та взаємодії з органами влади у процесі прийняття рішень.

ДЕ МИ ПРАЦЮВАЛИ?

Житомир Київ

Дрогобич

Торецьк

Вугледар

Маріуполь

ЩО МИ ЗРОБИЛИ ВПРОДОВЖ БЕРЕЗНЯ-ЧЕРВНЯ 2019 Р.

- Обговорили із ключовими партнерами проекту та бенефіціарами цілі проекту, затвердили робочий план та напрями співпраці на 2019-2020 рр. під час засідання Керівного комітету проекту;
- разом з КП Київської міської ради "Центр публічної комунікації та інформації" вивчили досвід Варшави щодо залучення громадськості до процесу прийняття рішень та публічних консультацій, тенденції розвитку громадського бюджету;
- зміцнили обізнаність працівників КП "Центр публічної комунікації та інформації" щодо гендерно чутливого підходу у процесі прийняття рішень;
- разом з КМДА, жителями та НУО Києва провели Академію громадської участі;
- працювали з членами Київської громадської платформи задля зміцнення її організаційного та стратегічного розвитку;
- допомогли Житомирській міській раді розробити статут міста та положення, що стосуються громадської участі;
- вивчили кращі практики громадської участі в Дрогобичі (цифрові технології та громадська участь);
- обговорили та погодили план допомоги Дрогобицькій міській раді у розробці та впровадженні модернізованого статуту та положення щодо громадської участі;

- поширили та обмінялися досвідом з іншими громадами;
- працювали з представниками ромських НУО задля інституційного розвитку організацій, розбудови та зміцнення практичних навичок задля реалізації ініціатив ромських громад;
- надали експертний висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо форм безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення та статутної нормотворчості» на основі стандартів РЄ та міжнародних практик;
- провели 2 дослідження: а) законодавства щодо залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому та національному рівнях; б) картування точок входу громадян до процесу прийняття рішень в Києві;
- розробили брошуру кращих практик регулювання інструментів громадської участі на місцевому рівні в Україні;
- розробили методичні матеріали, брошури, посібники щодо громадської участі.

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

19 березня 2019 р., Київ

Тренінг для працівників комунального підприємства Київської міської ради «Центр публічної комунікації та інформації»

ДЛЯ ЧОГО?

- Вивчення досвіду Варшави щодо публічних консультацій та комунікацій з громадськістю в процесі прийняття рішень;
- ознайомлення із моделлю функціонування Центру суспільних комунікацій в м. Варшава;
- громадський бюджет у Варшаві та Києві: здобутки, тенденції, виклики.

Відгуки:

"Варшаві знадобилось 15 років для створення Центру і розробку моделі його роботи, а ми впорались за рік. А якщо серйозно, то дізнались про нові форми проведення консультацій з громадськістю, рівень інформування про наявні інструменти участі, порівняли структуру бюро Варшави із київським бюро, дізнались про модель інформаційної кампанії та партиципаторного бюджету у м.Варшава," - ділиться враженнями фахівчиня Центру публічної комунікації та інформації Марія Акуленко.

Результати:

1. Чітко визначено та ефективно перерозподілено функціональні обов'язки – серед працівників Центру на 20% вирости показники роботи та сформовано посадові обов'язки кожному співробітнику.
2. За прикладом Варшави залучено до роботи на волонтерських засадах студентів-практикантів. Це суттєво підвищило кількість та якість проведення заходів, матеріали на сторінці центру стали більш цікавими, використання каналів комунікації (цифрових) збільшилось в 1,5 рази, а практиканти отримали досвід роботи.
3. Упровадивши нові цифрові канали комунікації (чат-бот ФБ, Instagram, Twitter тощо), Центр почав отримувати замовлення на комунікацію від Департаментів для різних цільових груп.
4. Консультаційний офіс на Хрещатику розпочав надавати консультації не тільки щодо громадського бюджету, а як у Варшаві - щодо всіх інструментів участі.
5. Внесли корективи в концепцію першої інформаційної кампанії центру – результат: +32,57% приріст користувачів сайту та +34,34% приріст в голосах за проекти за 23 дні.
6. За прикладом Варшави розпочато новий формат публічних обговорень щодо Положення про громадський бюджет Києва. Проведена перша із 7 зустрічей (визначено цільові групи та стейкхолдери).
7. Запроваджено новий формат публічних консультацій в районах: мобільні локації (успішно проведено 10 заходів) та нестандартні рекламні прояви (фотозони, банери, огорожі, зупинкові комплекси) - зросло медіаохоплення аудиторії до 2,3 млн людей.
8. Досвід Варшави надихнув на нові ідеї - на кінець року заплановано проведення конкурсу на найкращі реалізовані проекти у взаємодії влада-громада-соціальний бізнес.

11 квітня 2019 р. – круглий стіл в м. Житомир та експертна підтримка

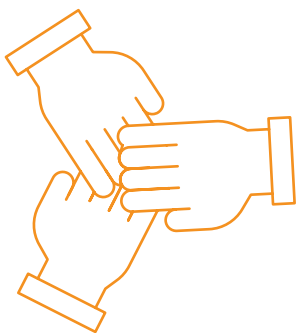
ДЛЯ ЧОГО?

- Створення умов для ефективної громадської участі в процесі прийняття рішень;
- експертна підтримка в розробці статуту Житомирської міської об'єднаної територіальної громади;
- впровадження спектру інструментів громадської участі.

Відгуки:

"Тепер жителі Житомирської громади можуть подати місцеву ініціативу на розгляд міської ради. Для цього необхідно зібрати 200 підписів, ініціювати громадські слухання – 200 підписів, провести загальні збори жителів громади, громадську експертизу, публічні консультації, послухати та задати питання під час звітування міського голови, депутатів та старости", - розповідає Максим Лациба, керівник програм соціального та економічного розвитку Українського незалежного центру політичних досліджень.

19 та 22 квітня 2019 р. – тренінг для працівників КП “Центр публічної комунікації та інформації”

23-24 квітня 2019 р. – робочий семінар та стратегічна сесія із Київською громадською платформою НУО

Результати:

Прийняли статут Житомирської міської ОТГ та Положення щодо інструментів громадської участі, зокрема:

- Положення про громадські слухання;
- порядок внесення громадянами рішень через місцеву ініціативу;
- порядок експертизи діяльності виконавчих органів міської ради тощо.

ДЛЯ ЧОГО?

- Протидія стереотипам та дотримання прав людини;
- врахування гендерно чутливого підходу у процесі прийняття рішень та залучення громадян;
- врахування гендерної складової при підготовці програм, проектів та планів дій;
- розширення співпраці з неурядовими організаціями та ефективної реалізації міжвідомчих проектів з врахуванням гендерної складової.

Відгуки:

“Отримані знання тепер можу застосувати у своїй роботі. Дякую організаторам за можливість взяти участь у тренінгу!” – ділиться враженнями учасниця Юлія Дмитренко.

“Кожен документ та міська політика повинна починатись із формування гендерного портрету галузі. Документи не повинні бути гендерно сліпими чи гендерно нейтральними. Гендерна правова експертиза обов’язкова для всіх НПА”, – розповідає Олексій Коваленко, заступник директора Центру комунікації та інформації.

Результати - підвищилась якість залучення та результатів консультацій (заходів), а саме:

1. Перед кожним заходом ми розробляємо гендерний портрет цільової аудиторії, виходячи із тематики.
2. Проект положення про публічні консультації опрацьовуємо з врахуванням гендерно чутливого підходу у процесі прийняття рішень та залучення громадян.
3. Набагато простіше стало робити аналітичні звіти, знаючи як сегментувати аудиторію.
4. Врахували гендерний підхід в річному плані роботи підприємства.
5. Під час формування плану інформаційної кампанії в цифровому сегменті врахували гендерну складову, що значно підвищило якість охоплення цільових груп та дало можливість знизити вартість реклами в 2 рази: замість 1.2\$/показ вартість склала 0,6\$/показ – реальна економія.
6. Тепер консультації плануються тільки з урахуванням гендерної складової. Ми також враховуємо зручний час та місце проведення для відповідної цільової групи.
7. Разом із Київською громадською платформою запланували розробку гендерного портрету галузі – розпочнемо із соціального захисту (пілотом була аудиторія громадського бюджету).

ДЛЯ ЧОГО?

- Зміцнення організаційного розвитку платформи;
- розробка стратегії та адвокаційних планів;
- розбудова навичок учасників платформи з адвокації та взаємодії з органами влади.

Відгуки:

«Цей захід допоміг пріоритетувати напрями діяльності Платформи, зрозуміли сильні сторони, ресурси, потреби учасників Платформи. Водночас, завдяки підтримці Ради Європи та міжнародних експертів стало очевидним, які є прогалини в роботі Платформи, зокрема, розробка та імплементація адвокаційних кампаній, проведення креативних медійних заходів та ширше залучення громадськості до узгодження напрямів Платформи. Є над чим працювати!», – ділиться голова Правління Василь Гончарук.

Результати - розробили та затвердили:

- регламент Платформи,

- структуру Платформи,
- напрями роботи по пріоритетних політиках,
- структуру секретаріату,
- календарний план заходів на 2019 рік.

15-17 травня 2019 р. – перший модуль Академії громадської участі

ДЛЯ ЧОГО?

- більш широкого застосування інструментів та форм залучення громадян до процесу прийняття рішень;
- поглиблення взаємного визнання та взаємодії між ОГС і публічними службовцями, а також відкритої та конструктивної комунікації між ними;
- реальних прикладів, коли громадянське суспільство впливає на визначення остаточної форми політики.

Відгуки:

“Ми працювали над проблемою відсутності культури сортування сміття і відсутності ринку вторинної сировини. Ми зрозуміли, що одним з перших напрямків, які реально втілити у життя, і який працює в інших (проте в менших) містах України, – це заборона на використання поліетиленових пакетів в закладах обслуговування та супермаркетах. Наша команда поставила за мету домогтися цього рішення від Київради. Певен, разом зможемо зберегти природу для майбутніх поколінь”, – ділиться своїми враженнями учасник Академії Олександр Юрченко.

“Головний індикатор громадської участі для мене — це все ж довіра до влади. Зараз вона низька. Я сподіваюся, що напрацювання на Академії збільшать довіру до влади”, – зазначає Максим Філіпов, виконуючий обов’язки директора КП “Центр публічної інформації та комунікації”.

“Коли мені буде років 200 (як лікар, впевнений, що ось-ось винайдуть рецепт довголіття), я буду показувати це фото своїм пра-пра-пра... і казати: “Ото були такі часи, коли доля звичного зараз діалогу, ефективних комунікацій та активного, розвинутого і свідомого громадянського суспільства залежала від сміливості, впевненості та рішучості цих людей!

От перші публічні службовці Києва реалізували запит громади на відкритий діалог і нові можливості в частині комунікацій.

А от поруч - громадські активісти, які започаткували популярний зараз рух “Я дбаю про тваринок”...

Ото, трішки зправа у другому ряду - то мегалюди, які запровадили нову систему сортування сміття - їх проект підтримали, дали шанс і тепер на вулицях чисто і в озерах немає бруду.

Хто в центрі зліва? То провідники із Ради Європи, які дали повірити, що неможливе - може стати реальністю.

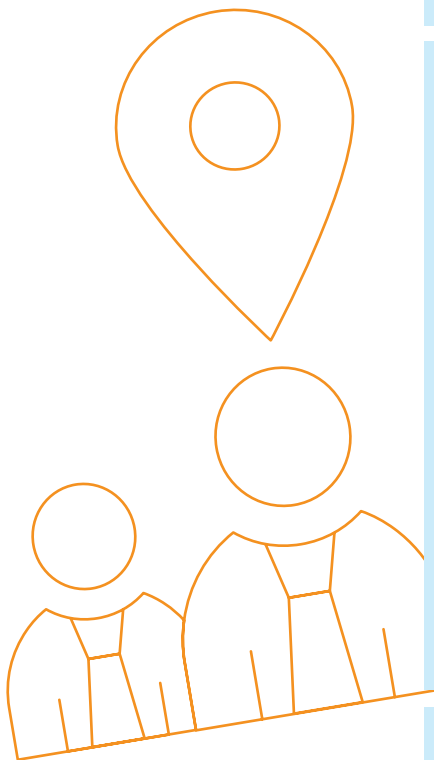
А от ще лівіше – це люди, які 130 років тому зробили доступними та ефективним соціальні послуги”.

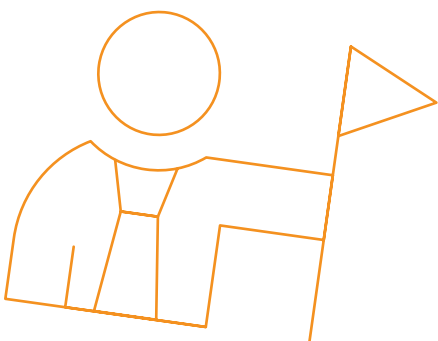
Так, зараз це звучить дивно. Але хто не ставить амбітних цілей, той не отримує результат! Вірте в себе, вірте в друзів, вірте в своїх колег. Я вірю. Тому далі буде... і через 157 років також”, – Олексій Коваленко, заступник директора КП “Центр публічної інформації та комунікації”.

“Академія дала розуміння та практику:

- як співпрацювати з органами влади КМДА та районними державними адміністраціями;
- що робити і куди йти, щоб вирішити проблему мікрорайону чи району;
- як будувати ефективні комунікації з органами влади;
- які існують стандарти Ради Європи щодо громадської участі.

Я для себе отримав ефективний досвід побудови відносин з органами влади та буду цей досвід реалізовувати в моїй діяльності”, – ділиться Олексій Єфіменко, ОСББ “Європейський дім.

“Головне, що дала Академія, – дозволила систематизувати наявні і нові знання. Впевнений, що безпосередній контакт з чиновниками різного рівня спростить реалізацію планів, які були. Наприклад, з Романом Лялюком ми домовилися про спробу пілотної взаємодії нашої телевізійної студії і Оболонської РДА. Тепер будемо реалізовувати цю домовленість і через деякий час, узагальнивши досвід, зможемо надати рекомендації для інших РДА і наших колег в інших районах”, – Сергій Яригін, ГО “Об’єднання Толока”, ГО “Українське Піратське Співтовариство”.

Результати - учасники Академії (активісти і посадовці) розробили спільні плани дій у наступних сферах політик:

- “Пакетам торба” - кампанію за використання паперових і тканинних торб замість пакетів у супермаркетах;
- надання нових соціальних послуг для дітей і молоді з інвалідністю у м. Київ - у зв’язку з набуттям чинності з 01.01.2020 р. Закону України «Про соціальні послуги», за яким соціальні послуги відносяться до власних повноважень органів місцевого самоврядування;
- “Подбаємо за тваринками” - адвокацію правил утримання домашніх тварин;
- комунікаційна стратегія Києва - основа діалогу і партнерства КМДА і громадськості у прийнятті політичних рішень.

Підготовлено та поширено серед активістів практичний посібник щодо ефективних інструментів впровадження громадської участі у процесі прийняття рішень:

<https://bitly.su/kKhKhEAz>

30 травня 2019 р. – зустріч з міським головою м. Дрогобич та Дрогобицькою міською радою

ДЛЯ ЧОГО?

- Вивчити кращі практики м. Дрогобич щодо електронного залучення громадськості до процесу прийняття рішень та управління містом;
- обговорити можливості поширення досвіду Дрогобича в Україні;
- обговорити експертний аналіз нормативно-правової основи Дрогобича щодо інструментів громадської участі, рекомендації;
- почати роботу над модернізацією статуту територіальної громади в Дрогобичі та положень, що стосуються офлайн участі громадян.

Відгуки:

Мортен Енберг, голова Офісу Ради Європи, зазначив на сесії Дрогобицької міської ради: *“Неможливо досягнути розвитку та високої якості життя, якщо жителі не є частиною процесу прийняття найважливіших рішень, що їх стосуються. Необхідною умовою для функціонування демократії та покращення якості життя громадян є забезпечення доброго демократичного врядування – моделі публічного управління, яка базується на 12 принципах та на основі реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у тісній співпраці з громадськістю та усіма зацікавленими сторонами з метою підвищення якості життя громадян та розвитку громади, коли людина – у центрі всіх демократичних інститутів та процесів.»*

Результати:

Підготовлено експертний аналіз та рекомендації щодо модернізації нормативно-правової основи щодо локальної демократії в Дрогобичі.

Квітень-червень 2019 р. – серія із 9 тренінгів для ромських НУО в Торецьку, Маріуполі та Вугледарі

ДЛЯ ЧОГО?

- Збільшити кількість інституційних організацій;
- ознайомитися з інструментами взаємодії міської влади та громади,
- розглянути інструменти запитів, звернень, електронних петицій, місцевої ініціативи,
- провести аналіз власних ресурсів та можливостей;
- розв’язати проблему паспортизації ромів та їх працевлаштування;
- навчитися, як перейти від ідей, які хочуть реалізувати до покрокового плану проекту;
- дізнатися, хто такі стейкхолдери і як з ними працювати;
- зрозуміти, як правильно комунікувати свої проекти, щоб залучати більше підтримки і прихильників до своїх проектів;
- дізнатися, як знаходити фінансування на соціально-важливі ідеї, та чи завжди потріб-

не фінансування для реалізації проектів.

Відгуки:

“Однією з проблем, над якими прагне працювати ромська спільнота – паспортизація ромів та працевлаштування. Проект Ради Європи в Україні продовжує навчання представників трьох ромських громадських організацій в Донецькій області”, – каже тренерка Ольга Гвоздік. Вона також розповідає, що більшість ромів, які проживають в регіоні, зіштовхуються з проблемами відсутності паспортів, тому не отримують послуг, передбачених Конституцією України. “Над вирішенням цієї та інших проблем ми і працюємо в рамках проведення наших тренінгів у Торезьку, Маріуполі та Вугледарі”.

Результати:

- учасники взаємодіють з містом, організують культурні заходи, працюють з міськими зручностями;
- відправляють листи та запити до міських рад;
- вміють формувати свої ініціативи для громадських проектів.

7 червня 2019 р. – підготовка експертного висновку щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо форм безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення та статутної нормотворчості»

<https://bit.ly/2WADBL2>

ДЛЯ ЧОГО?

- Вдосконалення нормативно-правової основи, яка стосується громадської участі відповідно до стандартів РЄ та провідних європейських практик;
- позитивний крок на шляху до систематизації чинного законодавства про місцеве самоврядування з точки зору функціонування «представницьких» органів, таких як міські ради, й «участі» громадян у управлінні місцевими справами через інструменти громадської участі (місцеві ініціативи, консультації, референдуми, органи самоорганізації тощо).

Відгуки:

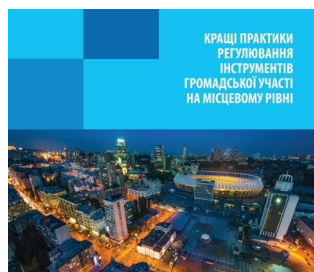
“Цей висновок є лише початком інтенсивної роботи у напрямі вдосконалення механізму участі громадян у процесі прийняття рішень відповідно до стандартів Ради Європи та кращих міжнародних практик. Сподіваємося на подальшу плідну співпрацю з органами влади задля розробки найкращих законодавчих ініціатив”, – зазначає Володимир Кебало, керівник проекту Ради Європи “Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні”.

Результати – у експертному висновку запропоновані постатейні коментарі щодо кожного закону, в який вносяться зміни, а саме:

- Кодекс адміністративного судочинства України
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- Закон України «Про органи самоорганізації населення»

Червень 2019 р. – підготовка брошури “Кращі практики регулювання інструментів громадської участі на місцевому рівні”

<https://bitly.su/DTsTJ8>

У брошурі висвітлені кращі практики регулювання інструментів громадської участі на місцевому рівні, а саме:

- місцева ініціатива;
- громадські слухання;
- загальні збори громадян за місцем проживання;
- електронні петиції;
- публічні консультації;
- громадська експертиза;
- громадський бюджет;
- електронні консультації.

НАШІ ПЛАНИ

Червень-жовтень 2019 р.

У рамках проекту здійснюватиметься моніторингове дослідження щодо стану реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні протягом 2016-2018 років. Результати дослідження будуть представлені під час заходів за участю представників громадянського суспільства та органів публічної влади, експертів, щоб обговорити досягнення, виклики та пропозиції щодо розробки плану заходів з реалізації стратегії на 2020 рік, а також рекомендації щодо нової стратегії.

25 червня

Розпочинаємо серію семінарів в рамках Академії громадської участі «Громадська участь: складові для зміцнення взаємодії між владою та громадою» - спільно з КП Київської міської ради «Центр публічних комунікацій та інформації» та Київською громадською платформою.

Кінець червня

Робоча нарада щодо адвокації Положення про публічні консультації та створення онлайн-модулю «Публічні консультації».

4-7 липня 2019 р.

Літня школа з адвокації для громадських активістів: підготовка аналітики, просування та втілення змін. Практичний посібник: <https://bitly.su/TsOC3eDx>

25-26 липня 2019 р.

Продовження серії семінарів в Києві «Громадська участь: складові для зміцнення взаємодії між владою та громадою».

Липень-серпень 2019 р.

Підписання меморандуму про партнерство КМДА та Київської Громадської Платформи за підтримки РЄ.

Розробка методичних рекомендацій із проведення консультацій з громадськістю щодо створення або реконструкції публічних просторів.

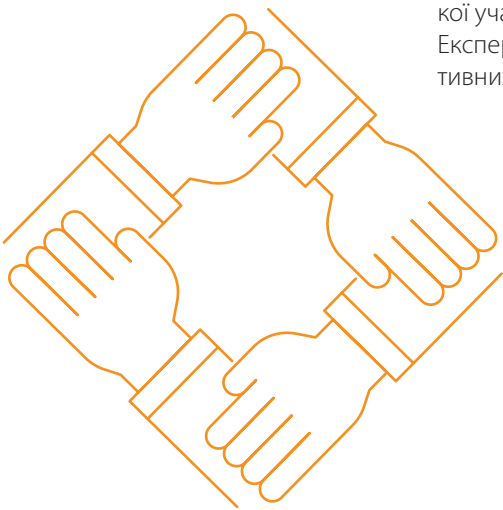
Зустрічі з випускниками Академії громадської участі та допомога у реалізації планів дій із обраних політик, онлайн-курси з питань публічних консультацій та громадської участі. Круглий стіл впровадження онлайн-модулю публічних консультацій в структурних підрозділах КМДА.

Розробка проекту рішення та доопрацювання (врахування) гендерної складової в «Положенні про публічні консультації».

Експертна допомога щодо організаційного розвитку Київської громадської платформи.

Вивчення найкращих практик громад, зокрема ОТГ, впровадження механізмів громадської участі, розробка брошури кращих практик, обмін досвідом.

Експертна допомога пілотним громадам у модернізації чинних та запровадженні ефективних інструментів громадської участі.

.....

Дізнатися більше:

Відділ громадянського суспільства
Департамент демократичного врядування
Генеральний директорат з питань демократії
Рада Європи

Проект «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні»

Северіна Спасова, координаторка проекту
Severina.SPASSOVA@coe.int

Володимир Кебало, керівник проекту
Volodymyr.KEBALO@coe.int

Євгенія Садовська, асистентка проекту
Yevheniia.SADOVSKA@coe.int